

عنوان مقاله:

ارتباط متن و تصویر از نگاه رولان بارت در صفحات گلچین اسکندر سلطان، شاهنامه بایسنقری و شاهنامه محمد جوکی

محل انتشار:

پژوهشنامه گرافیک نقاشی، دوره 4، شماره 6 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسندگان:

محمد کاظم حسونند - دانشیار گروه نقاشی و هنر اسلامی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران، نویسنده
مسئول.

مهسا خانی اوشانی - دانشجوی کارشناسی ارشد گروه هنر اسلامی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

رولان بارت، نظریه پرداز ساختارگرایی فرانسوی، سه نظریه بر مبنای ارتباط تعاملی، میان مولفه متن و مولفه تصویر ارائه می دهد که عبارت اند از ارتباط «توصیفی»، ارتباط «همسان» و ارتباط «مرجع». بارت مدعی است که این سه الگو، بر تمام کتب و نسخ موجود صدق می کند. در این پژوهش سه نظریه عنوان شده در نسخ خطی مصور گلچین اسکندر سلطان، شاهنامه بایسنقری و شاهنامه محمد جوکی از دوره تیموری مطالعه شد. هدف این پژوهش علاوه بر تبیین و کشف الگوی صفحه آرایی این نسخ، شناخت ارتباط متن و تصویر با استناد بر نظریه رولان بارت است تا به این سوال پاسخ داده شود که به چه نحوی رابطه میان متن و تصویر با استناد بر نظریه رولان بارت در این سه نسخه تعریف شده است. این گونه استنباط می شود که در تمام موارد تحقیق، کادر متن و کادر تصویر موجود است و شکست در کادر در نیمی از موارد به وضوح مشاهده می شود. عنوان در نیمی از موارد تحقیق وجود داشته و درون متن قرار گرفته است که ارتباط نزدیک با متن دارد. عنصر غالب در صفحه «تصویر» است و در اکثر موارد تحقیق، عنوان درون متن قرار گرفته و در نیمی از موارد تحقیق، شکست در کادر دیده می شود. با وجود اینکه در تمام موارد تحقیق تصویر متمرکز در صفحه است، در نیمی از موارد بر اساس نظریه بارت ارتباطی «مرجع» برقرار است، اما در نیمی دیگر از موارد تحقیق، ارتباط «همسان» مشاهده می شود. این پژوهش با روش توصیفی تحلیلی و به شیوه گردآوری کتابخانه ای انجام گرفته است.

کلمات کلیدی:

کلیدواژه ها: متن و تصویر، رولان بارت، گلچین اسکندر سلطان، شاهنامه بایسنقری، شاهنامه محمد جوکی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1591560>

